

О ЧЕМУ ТРЕБА ВОДИТИ РАЧУНА ПРИ КОРИШЋЕЊУ ПЛАТНИХ КАРТИЦА НА ИНТЕРНЕТУ

Савети за безбедно коришћење
финансијских производа и
услуга на интернету

О ЧЕМУ ТРЕБА ВОДИТИ РАЧУНА ПРИ КОРИШЋЕЊУ ПЛАТНИХ КАРТИЦА НА ИНТЕРНЕТУ

Водите рачуна где и коме остављате личне и поверљиве податке

- Задржите дозу сумње према примамљивим понудама, јер ако изгледају превише добро да би биле истините, вероватно су лажне.
- Промоције, погодности и сл. код трансакција платним картицама не организују се на Фејсбуку и другим друштвеним мрежама, већ погодности обезбеђују банке или познати трговци у сарадњи с банкама и такве информације корисницима платних картица банка доставља путем канала комуникације који су корисници уговорили с банкама. Примера ради, погодности код банака су да, ако остварите одређен број трансакција или промет у одређеном периоду, банка вас може ослободити одређене накнаде или ћете код трговаца добити попуст куповином неког производа, али ћете плаћати на стандардни начин и никада нећете морати да уносите или достављате податке о платној картици како бисте остварили одређену погодност, посебно не преко друштвених мрежа.

О ЧЕМУ ТРЕБА ВОДИТИ РАЧУНА ПРИ КОРИШЋЕЊУ ПЛАТНИХ КАРТИЦА НА ИНТЕРНЕТУ

Увек купујте преко званичног сајта продавнице

- Не треба остављати своје податке на интернет локацијама до којих сте дошли преко линка, јер то могу бити лажне странице, које веома подсећају на праве. Ако веб-сајт личи на онај који сте раније користили, али су доменско име или назив продавнице другачији, највероватније је у питању лажна страница.
- Ако нисте сигурни у исправност сајта, не остављајте чак ни број телефона као контакт за доставу. И овај податак може бити злоупотребљен – они који се баве злоупотребама на тај број ће послати код за верификацију интернет плаћања, који изгледа као да га је послала банка.

О ЧЕМУ ТРЕБА ВОДИТИ РАЧУНА ПРИ КОРИШЋЕЊУ ПЛАТНИХ КАРТИЦА НА ИНТЕРНЕТУ

Уверите се у валидност интернет странице

- Интернет продавницу увек проверите ако нисте претходно на њој куповали (нпр. користећи препоруке с Гугла или сајт *TrustPilot*).
- Треба посебно проверити да ли се ради о регистрованом продавцу или продавцу који послује у сивој зони, као и обратити пажњу на све поруке које у себи имају неправилности. Посебно треба бити опрезан када су у питању нове интернет продавнице, продавнице које немају коментаре других купаца или које продају производе по неуобичајено ниским ценама. Подаци о продавцу могу се проверити и на сајту Агенције за привредне регистре.

О ЧЕМУ ТРЕБА ВОДИТИ РАЧУНА ПРИ КОРИШЋЕЊУ ПЛАТНИХ КАРТИЦА НА ИНТЕРНЕТУ

Уверите се у валидност интернет странице

- Проверите да ли адреса интернет странице на којој желите да извршите плаћање почиње са `https`. Обратите пажњу на симбол катанца, јер ако је означен црвеном бојом или ако претраживач избаци упозорење да сертификат није валидан, не треба да уносите податке.
- Куповином од интернет трговца који је регистрован у Републици Србији уживате сва права која су гарантована законима који покривају област електронског пословања, права потрошача и трговине на интернету. Регистровани продавци у законској су обавези да јасно прикажу бројне информације о себи (назив правног лица, ПИБ, матични број, контакт податке и сл.). Такође, на веб-страници продавца цене производа и услуга морају бити јасно и недвосмислено назначене, уз посебне назнаке о евентуалним додатним трошковима доставе, пореза и слично. Такође, ознаке поверења (енг. *trustmarks*) још један су начин да се уверите у кредибилитет и поузданост продавца. Ове ознаке поверења издају независна сертификациона тела на основу претходне провере продавца. Национална ознака поверења у нашој земљи је *eTrustmark*.

О ЧЕМУ ТРЕБА ВОДИТИ РАЧУНА ПРИ КОРИШЋЕЊУ ПЛАТНИХ КАРТИЦА НА ИНТЕРНЕТУ

Никада не уносите ПИН приликом куповине путем интернета

- Код куповине на интернету не користи се ПИН, тако да захтев за унос ПИН-а директно указује на могућност злоупотребе података. Такође, не шаљите фото-копију картице (или другог документа) мејлом, у инбокс странице на друштвеним мрежама или слично. Банке вам никада неће тражити да мејлом или поруком промените своје податке, потврдите лозинку или слично.
- Избегавајте куповину с јавно доступних бежичних мрежа и дељених рачунара, јер постоји могућност да су заражени неким вирусом који може да преузме ваше податке о платној картици.
- Редовно проверавајте извештаје са својих платних картица како бисте на време уочили сумњиве трансакције.

О ЧЕМУ ТРЕБА ВОДИТИ РАЧУНА ПРИ КОРИШЋЕЊУ ПЛАТНИХ КАРТИЦА НА ИНТЕРНЕТУ

Никада не унесите ПИН приликом куповине путем интернета

- Ако банка нуди ову услугу, пожељно би било да се активира могућност слања обавештења о извршеној трансакцији платном картицом. На тај начин ћете моћи да одмах након извршења сумњиве трансакције или активности позовете банку која је издала картицу и блокирате картицу, чиме сте спречили њену евентуалну даљу злоупотребу.
- Сачувајте мејлове и остале податке о куповини.
- Ако нисте добили купљену робу или сте добили производ који није у складу с порученим, имате право на рекламацију. Домаће законодавство штити учеснике електронске трговине једнако као и потрошаче који купују у физичкој продавници, а како бисте били додатно сигурни, потребно је да вам је доступна сва преписка, потврда поруџбине и остали подаци.
- Избегавајте да деци дајете картицу за интернет плаћања.

О ЧЕМУ ТРЕБА ВОДИТИ РАЧУНА ПРИ КОРИШЋЕЊУ ПЛАТНИХ КАРТИЦА НА ИНТЕРНЕТУ

Заштита података на друштвеним мрежама или путем мобилних телефона

- Обратите пажњу на појаву лажних имејлова, страница или анкета на друштвеним мрежама или путем мобилних телефона где се корисницима нуди награда у различитим износима, а од њих се захтевају подаци Дине или неке друге платне картице с циљем да се ти подаци касније злоупотребе. Такође, од грађана се тражи да доставе четири последња броја платне картице, податке с корисничког налога електронског или мобилног банкарства, укључујући и шифру, као и да проследе поруке које садрже активационе кодове за приступ електронском банкарству и слично. У овим имејловима неретко се злоупотребљавају и назив и грб Народне банке Србије.

О ЧЕМУ ТРЕБА ВОДИТИ РАЧУНА ПРИ КОРИШЋЕЊУ ПЛАТНИХ КАРТИЦА НА ИНТЕРНЕТУ

Заштита података на друштвеним мрежама или путем мобилних телефона

- Сигурносне шифре које банке достављају грађанима за коришћење платних инструмената – картица и електронског односно мобилног банкарства (ПИН картице, активациони кодови, СМС поруке с кодовима за извршење трансакције), као и сигурносни подаци које грађани након тога сами креирају (шифра за приступ налогу електронског банкарства, измењени ПИН картице), познати су искључиво власнику рачуна и грађани не треба да их прослеђују никоме, укључујући и лица која се представљају као представници њихове банке.

О ЧЕМУ ТРЕБА ВОДИТИ РАЧУНА ПРИ КОРИШЋЕЊУ ПЛАТНИХ КАРТИЦА НА ИНТЕРНЕТУ

Заштита података на друштвеним мрежама или путем мобилних телефона

- Корисници платних картица или апликације електронског односно мобилног банкарства треба да знају да банка такве податке никада неће тражити од њих путем друштвених мрежа, имејлова или анкета, а посебно неће за такве информације нудити новчану награду.

О ЧЕМУ ТРЕБА ВОДИТИ РАЧУНА ПРИ КОРИШЋЕЊУ ПЛАТНИХ КАРТИЦА НА ИНТЕРНЕТУ

Шта урадити уколико посумњате у превару на мрежи

- Уколико посумњате на неку од ових преварних радњи или у случају да сте већ на овај начин оштећени, неопходно је да се, без одлагања, јавите својој банци и блокирате даље коришћење картице или апликације електронског односно мобилног банкарства. Након што сте обавестили банку о злоупотреби, даљи ризик извршења трансакција прелази на банку која вам је издала платни инструмент.
- Истовремено, указујемо грађанима да је неопходно да сами покажу одговорност и одговарајући степен пажње, тако што неће путем лажних страница, имејлова или анкета остављати своје податке које нуде новчану награду и одавати своје податке. У ситуацији када корисник платне услуге покаже крајњу непажњу, он сноси све трошкове, односно губитке који настану извршењем неодобренних платних трансакција.

О ЧЕМУ ТРЕБА ВОДИТИ РАЧУНА ПРИ КОРИШЋЕЊУ ПЛАТНИХ КАРТИЦА НА ИНТЕРНЕТУ

Предности инстант плаћања

Народна банка Србије је у октобру 2018. године увела систем за инстант плаћања, који се, између осталог, користи и за плаћања на интернет продајним местима. Инстант плаћање нуди низ погодности и за кориснике (купце) и за трговце, али је посебно важно истаћи да је ова врста плаћања приликом куповине на интернету веома безбедна, јер се не користе осетљиви подаци о платном инструменту или кориснику, тако да купац не уноси податке о свом платном инструменту, нити их трговац чува, па је искључена могућност њихове касније злоупотребе.

За више информација о овом виду плаћања скенирајте QR код.

